

Vuoden 2022 aluevaaleissa annettujen äänten tarkastuslaskenta

Keskusvaalilautakunta 24.01.2022 § 11
513/00.00.00.04/2021

Vaalilain 87 § (äänten tarkastuslaskenta) kuuluu seuraavasti:

"Vaalipäivää seuraavana maanantaina viimeistään kello 12 on ryhdyttävä tarkastamaan vaalipäivän äänestyksessä annettuja äänestyslippuja sekä vaalilautakuntien ja 82 §:n 4 momentissa tarkoitettuja [pieniä äänestysalueita koskevia, ei koske Vihdin kuntaa vuoden 2022 aluevaaleja, keskusvaalilautakunnan sihteerin kommentti] kuntien keskusvaalilautakuntien laskelmia. Tarkastuslaskennassa on päätettävä, mitkä äänestysliput luetaan ehdokkaiden hyväksi ja mitkä jätetään mitättöminä huomioon ottamatta.

Kunakin ehdokkaan hyväksi ennakoäänestyksessä ja vaalipäivän äänestyksessä annetut hyväksytyt äänet on laskettava yhteen."

Vaalipäivän äänestyksessä annettujen äänestyslippujen tarkastaminen ja laskeminen jakaantuu alustavaan ääntenlaskentaan (vaalilain 78 §, tapahtuu 23.1.2022 vaalilautakuntien toimesta) ja tarkastuslaskentaan (vaalilain 87 §, tapahtuu keskusvaalilautakunnan 24.1.2022 kokouksessa). Vaalilain 85 §:ssä on mainittu, milloin äänestyslippu on mitätön. Viimeksi mainitut säännökset sisältyvät myös keskusvaalilautakunnan 23.1.2022 kokouksen esityslistalle, joten näitä säännöksiä ei sisällytetä uudelleen tähän pykälään. Säännökset löytyvät keskusvaalilautakunnan kokousasiakirjoista.

Vaalilain 78 §:ssä (vaalipäivän äänestyksen päättäminen ja alustava ääntenlaskenta) määrätään vaalilautakunnan valmistelutoimenpiteistä vaalipäivänä annettujen äänten osalta seuraavasti:

"Vaalilautakunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan julistettua vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi otetaan äänestysliput viipymättä vaaliurnasta ja lasketaan niiden lukumäärä. Samoin lasketaan niiden henkilöiden lukumäärä, jotka vaaliluetteloon tai äänioikeusrekisteriin tehtyjen merkintöjen mukaan ovat käyttäneet äänioikeuttaan vaalipäivänä.

Kun äänestyslippujen lukumäärä on laskettu, vaalilautakunta tarkastaa äänestysliput. Ne äänestysliput, jotka on katsottava mitättömiksi, erotetaan eri ryhmäksi. Jäljellä olevat liput jaotellaan siten, että kunkin ehdokkaan hyväksi annetut liput ovat omana ryhmänään. Kussakin ryhmässä olevien äänestyslippujen lukumäärä lasketaan (alustava ääntenlaskenta).

Vaalilautakunnan on suoritettava äänestyslippujen jaottelemine ja laskemine keskeytyksettä loppuun.

Sen jälkeen kun alustava ääntenlaskenta on suoritettu, laitetaan äänestysliput, jaoteltuina 2 momentin mukaisesti, kestävään päällykseen,

joka suljetaan huolellisesti sinetöimällä se oikeusministeriön määrämällä tavalla. Päälykseen merkitään 81 §:n 1 momentissa tarkoitetun vastaanottajan [kuntavaaleissa keskusvaalilautakunnan] osoite, lähetyksen sisältö ja lähettäjä."

Vaalilain 88 § (ehdokkaiden saamien äänimäärien laskeminen yhteen) kuuluu seuraavasti:

"Ehdokkaiden saamat äänimäärät lasketaan yhteen siten, että samaan vaaliliittoon kuuluvien puolueiden ehdokkaiden äänimäärät tulevat vaaliliiton hyväksi, vaaliliittoon kuulumattoman puolueen ehdokkaiden äänimäärät puolueen hyväksi ja yhteislistaan kuuluvien valitsijayhdistysten ehdokkaiden äänimäärät yhteislistan hyväksi.

Jos käy ilmi, että ehdokas ei ole vaalikelpoinen tai on kuollut, tulevat sellaisen ehdokkaan saamat äänet kuitenkin sen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan hyväksi, johon ehdokas kuuluu."

Aluevaaleissa vaalikelpoisuuden menettäminen lyhyenä ajanjaksona ehdokaslistojen yhdistelmän vahvistamisen ja vaalien tuloksen julistamisen välillä voi tulla esille, jos ehdokas menettää vaalikelpoisuutensa välittömästi muutettuaan hyvinvointialueelta pois. Kuolema on tuona lyhyenä aikana harvinaista.

Pykälästä käy myös ilmi, että ehdokkaiden vaalikelpoisuus tulee tarkastetuksi vaalien yhteydessä kahdesti: ehdokaslistojen yhdistelmää laadittaessa ja vaalien tulosta vahvistettaessa. Niitä perusteita, jotka on ratkaistu ehdokkaat ehdokaslistojen yhdistelmään hyväksyttäessä, ei kuitenkaan tutkita uudelleen.

Vaalilain 80 § sisältää säännökset tiedottamisesta alustavan ääntenlaskennan tuloksesta seuraavasti:

"Vaalipiirilautakunnat ja kunnan keskusvaalilautakunnat ja vaalilautakunnat tiedottavat alustavan ääntenlaskennan tuloksesta oikeusministeriön määrämällä tavalla."

Oikeusministeriön antamien vaaliohjeiden mukaan keskusvaalilautakunnan on huolehdittava aluevaalien vaalipäivän äänestyksen alustavan ääntenlaskennan tiedotuksesta. Vihdin kunnassa tiedotuksesta huolehtivat ensisijaisesti vaalilautakunnat. Varajärjestelmänä toimii keskusvaalilautakunnan ilmoituskeskus, johon kuuluvat keskusvaalilautakunnan sihteeri Antti Luukkanen ja muu tarvittava henkilökunta. Valtakunnalliselle tasolle tiedotus tapahtuu vaalitietojärjestelmän kautta. Vaalitietojärjestelmän määrääjat (ns. takarajat) ovat seuraavia: Tavoitteena on, että kunkin kunnan tulee tallentaa vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä klo 21.00 mennessä ja vaalipäivän alustava tulos klo 22.30 mennessä. Yleisohjeena on, että tulokset tulee tallentaa järjestelmään mahdollisimman pian äänestyksen päätyttyä.

Keskusvaalilautakunnan 24.1.2022 kokouksessa toimitettava tarkastuslaskenta voi edetä seuraavasti (menettelytapaohje sisältyy vaalilain tulkintateokseen):

- 1) Alustavan ääntenlaskennan päätyttyä saapuvat vaalipäivän äänestyksessä annetut äänestysliput kunnan keskusvaalilautakunnan tarkastuslaskentaa varten.
- 2) Tarkastuslaskenta alkaa vaalipäivää seuraavana maanantaina viimeistään klo 12 [Vihdissä klo 9, keskusvaalilautakunnan sihteerin kommentti]. Tässä laskennassa tarkastetaan kaikki vaalipäivän äänestyksessä annetut äänet ja tarvittaessa myös ennakoäännet.
- 3) Keskusvaalilautakunnan ottamien laskentaryhmien tehtävänä on tarkastaa ja tarvittaessa korjata vaalilautakuntien suorittama äänestyslippujen ryhmitys sekä lajitella mitättömäksi ehdotetut äänestysliput hylkäämisen syyn mukaan. Tämän tarkastuslaskennan ovat laskentaryhmät suorittaneet äänestysalueittain. Tuloksia on verrattu vaalilautakuntien vaalipöytäkirjoihin merkitsemiin tuloksiin. Mahdollisten erojen syyt on selvitetty laskelmalla tarvittaessa äänestysliput uudelleen. Laskentaryhmien hylättäväksi ehdottamat äänestysliput on annettu keskusvaalilautakunnalle päätösvaltaisessa kokoonpanossa ratkaistaviksi.
- 4) Vaalipäivän äänestyksessä annetut äänestysalueittain lasketut äänet on yhdistetty keskusvaalilautakunnassa ja saadut summat on laskettu yhteen kuntakohtaiseksi tulokseksi. Sen jälkeen on yhdistetty vaalipäivän äänestyksessä ja ennakoäänestyksessä annetut äänet ehdokkaittain, puolueittain, vaaliliitoittain ja yhteislistoittain.
- 5) Laskemalla yhteen hyväksytyjen ja mitättömien äänestyslippujen summat on saatu kunnassa annettujen äänestyslippujen kokonaisluku, minkä tulisi olla sama kuin äänestäneiden määrä kunnassa. Jos luvut eivät täsmää, on otettava huomioon, että jos ennakoäänestyspaikassa on käytetty äänioikeusrekisteriä [kuten Vihdin kunnassa], on siihen merkitty äänioikeuden käyttö silloinkin, kun sittemmin äänestäjän ennakoäänestysasiakirjat ovat joko kokonaan jääneet saapumatta tai saapuneet liian myöhään kunnan keskusvaalilautakuntaan ja äänestyslippu on jäänyt huomioon ottamatta.

Tarkastuslaskennassa keskusvaalilautakunta tekee päätöksensä itsenäisesti olematta mitenkään sidottu vaalilautakuntien ratkaisuihin.

Tarkastuslaskentaa siihen kuuluvine toimenpiteineen voidaan tehdä sekä vaalipäivän äänestyksessä että tarvittaessa ennakoäänestyksessäkin jo aiemmin tarkastettujen äänten osalta aina siihen saakka, kunnes vaalien tulos on 3. päivänä vaalipäivän jälkeen vahvistettava.

Esittelijä	Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Ehdotus	<p>Keskusvaalilautakunta suorittaa vuoden 2022 aluevaaleissa annettujen äänten tarkastuslaskennan ja päättää, mitkä äänestysliput on luettava ehdokkaiden hyväksi ja mitkä äänestysliput on mitättöminä jätettävä huomioon ottamatta.</p> <p>Lisäksi keskusvaalilautakunta laskee yhteen kunkin ehdokkaan hyväksi ennakoäänestyksessä ja vaalipäivän äänestyksessä annetut hyväksyttävät äänet.</p>
Päätös	<p>Tarkistuslaskettaessa ennakoäänestyksen äänestyslippuja äänestysalueittain totesi keskusvaalilautakunta muutoksena 23.1.2022 suoritettuun ennakoäänten laskentaan seuraavaa:</p>

-	Äänestysalue 002 (Vanha-Nummela): Äänestyslippuja yhteensä 1.367 kpl, joista hyväksytyjä 1.365 kpl ja mitättömiä 2 kpl (ei muutosta mitättömiin ääniin).
-	Äänestysalue 003 (Hiidenvesi): Äänestyslippuja yhteensä 642 kpl, joista hyväksytyjä 641 kpl ja mitättömiä 1 kpl (ei muutosta mitättömiin ääniin).
-	Äänestysalue 004 (Härköilä): Äänestyslippuja yhteensä 1.194 kpl, joista hyväksytyjä 1.192 kpl ja mitättömiä 2 kpl (ei muutosta mitättömiin ääniin).
-	Äänestysalue 006 (Pohjois-Vihti): Äänestyslippuja yhteensä 474 kpl, joista hyväksytyjä 471 kpl ja mitättömiä 3 kpl (ei muutosta mitättömiin ääniin).
-	Äänestysalue 007 (Otalampi): Äänestyslippuja yhteensä 374 kpl, joista hyväksytyjä 374 kpl ja mitättömiä ei yhtään (ei muutosta mitättömiin ääniin).
-	Äänestysalue 008 (Etelä-Vihti): Äänestyslippuja yhteensä 385 kpl, joista hyväksytyjä 384 kpl ja mitättömiä 1 kpl (ei muutosta mitättömiin ääniin).

Tarkistuslaskettaessa vaalipäivän äänestyslippuja äänestysalueittain totesi keskusvaalilautakunta seuraavaa:

-	Äänestysalue 001 (Kirkonkylä): Äänestyslippuja yhteensä 989 kpl, joista hyväksytyjä 985 kpl ja mitättömiä 4 kpl (kolmessa erityinen tuntomerkki tai muu asiaton merkintä sekä yksi tyhjä).
-	Äänestysalue 002 (Vanha-Nummela): Äänestyslippuja yhteensä 502 kpl, joista hyväksytyjä 500 kpl ja mitättömiä 2 kpl (yhdessä

	äänestyslipussa äänestäjän nimi, erityinen tuntomerkki tai muu asiaton merkintä ja yksi tyhjä).
-	Äänestysalue 003 (Hiidenvesi): Äänestyslippuja yhteensä 450 kpl, joista hyväksytyjä 449 kpl ja mitättömiä yksi (tyhjä äänestyslippu).
-	Äänestysalue 004 (Härköilä): Äänestyslippuja yhteensä 571 kpl, joista hyväksytyjä 571 kpl ja mitättömiä ei yhtään.
-	Äänestysalue 005 (Ojakkala): Äänestyslippuja yhteensä 658 kpl, joista hyväksytyjä 656 kpl ja mitättömiä 2 kpl (yhdessä äänestyslipussa äänestäjän nimi, erityinen tuntomerkki tai muu asiaton merkintä sekä yksi tyhjä äänestyslippu).
-	Äänestysalue 006 (Pohjois-Vihti): Äänestyslippuja yhteensä 422 kpl, joista hyväksytyjä 422 kpl ja mitättömiä ei yhtään.
-	Äänestysalue 007 (Otalampi): Äänestyslippuja yhteensä 655 kpl, joista hyväksytyjä 652 kpl ja mitättömiä 3 kpl (äänestyslipussa äänestäjän nimi, erityinen tuntomerkki tai muu asiaton merkintä).
-	Äänestysalue 008 (Etelä-Vihti): Äänestyslippuja yhteensä 308 kpl, , joista hyväksytyjä 307 kpl ja mitättömiä 1 kpl (äänestyslipussa äänestäjän nimi, erityinen tuntomerkki tai muu asiaton merkintä).

Lopuksi keskusvaalilautakunta yhdisti ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen äänestysliput ja totesi niiden osalta seuraavaa:

Äänestyslippuja annettu ennakkoäänestyksessä yhteensä 6.331 ääntä, joista hyväksytyjä 6.313 ääntä ja hylättyjä 18 ääntä.

Äänestyslippuja annettu vaalipäivän äänestyksessä tarkastuslaskennan jälkeen yhteensä 4.555 kpl, joista hyväksytyjä 4.542 kpl ja hylättyjä 13 kpl.

Yhteensä äänestyslippuja ennakko- ja vaalipäivän äänestyksessä tarkastuslaskennan jälkeen 10.886 kpl, joista hyväksytyjä 10.855 kpl ja mitättömiä 31 kpl, joiden jakauma äänestysalueittain on seuraava:

-	Äänestysalue 001 (Kirkonkylä): Äänestyslippuja yhteensä 989 kpl, joista hyväksytyjä 985 kpl ja mitättömiä 4.
-	Äänestysalue 002 (Vanha-Nummela): Äänestyslippuja yhteensä 1.869 kpl, joista hyväksytyjä 1.865 kpl ja mitättömiä 4 kpl.
-	Äänestysalue 003 (Hiidenvesi): Äänestyslippuja yhteensä 1.092 kpl, joista hyväksytyjä 1.090 kpl ja mitättömiä 2 kpl.
-	Äänestysalue 004 (Härköilä): Äänestyslippuja yhteensä 1.765 kpl, joista hyväksytyjä 1.763 kpl ja mitättömiä 2 kpl.

-	Äänestysalue 005 (Ojakkala): Äänestyslippuja yhteensä 658 kpl, joista hyväksytyjä 656 kpl ja mitättömiä 2 kpl.
-	Äänestysalue 006 (Pohjois-Vihti): Äänestyslippuja yhteensä 896 kpl, joista hyväksytyjä 893 kpl ja mitättömiä 3.
-	Äänestysalue 007 (Otalampi): Äänestyslippuja yhteensä 1.029 kpl, joista hyväksytyjä 1.026 kpl ja mitättömiä 3 kpl.
-	Äänestysalue 008 (Etelä-Vihti): Äänestyslippuja yhteensä 693 kpl, joista hyväksytyjä 691 kpl ja mitättömiä 2 kpl.

Tarkastuslaskennan jälkeen keskusvaalilautakunta yhdisti äänestysalueittain ennako- ja vaalipäivän äänet ja vei ne vaalivarastoon säilytettäväksi keskiviikkona 26.1.2022 tapahtuvaa Vihdissä vuoden 2022 aluevaaleissa annettujen äänimäärien vahvistamista.

Tarkastuslaskennassa keskusvaalilautakuntaa ja keskusvaalilautakunnan sihteerit Antti Luukkasta avustivat kunnan henkilöstöön kuuluvat Nea Renström ja Merja Myllyniemi.

Pöytäkirjan liitteenä ovat tarkastuslaskennan tallennusraportit.